ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών:

ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΟΡΘ 51 : Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΣΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ

2η ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ……...σελ.3

I. ΕΝΟΤΗΤΑ

Παγκοσμιοποίηση ……..σελ.4

II. ΕΝΟΤΗΤΑ

Καθολικότητα και οικουμενικότητα της Ορθόδοξης Εκκλησίας ……...σελ.6

III. ΕΝΟΤΗΤΑ

Εκκλησία και Παγκοσμιοποίηση ……σελ.9

ΣΥΝΟΨΗ ……σελ.12

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ……..σελ.13

2η ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

Η δομική κρίση που πλήττει το βιομηχανικό κόσμο από τη δεκαετία του '70 οδηγεί σε επιστροφή του Θεού. «Καρδιά ενός άκαρδου κόσμου» κατά τον Μαρξ, η «βιταμίνη των αδυνάτων» η θρησκεία προσφέρει σε όλους αυτούς που αισθάνονται το έδαφος να υποχωρεί κάτω από τα πόδια τους, στους χαμένους του οικονομικού παιχνιδιού ή σε αυτούς που δεν μπορούν να αντέξουν την καθημερινή ανασφάλεια- την απειλή της απόλυσης ή της εργασιακής υποβάθμισης, τα διαμαρτυρημένα γραμμάτια, τα υποθηκευμένα σπίτια, τις αποταμιεύσεις μιας ζωής που εξανεμίζονται όταν σκάνε οι χρηματιστηριακές φούσκες. Έρευνες του περιοδικού TIME και του CNN έδειξε ότι ένας στους δύο Αμερικάνους ήταν πεπεισμένος πως η 11η Σεπτεμβρίου είχε προβλεφθεί από το βιβλίο της Α-ποκάλυψης και ότι ο Αρμαγγεδώνας πεδίο της ύστατης μάχης του Καλού με το Κακό βρίσκεται στη Μέση Ανατολή και τη Μεσοποταμία.

Ανεξάρτητα από το τι πιστεύει αυτός που πιστεύει (ή δεν πιστεύει) εκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο αναζητούν τη θεραπεία της ψυχής τους σ' αυτήν εδώ τη ζωή και όχι στη μετά θάνατον: μέσα από το Διαλογισμό και την αναζήτηση της εσωτερικής ηρεμίας, μέσα από την εκμάθηση της Αγάπης μέσα από την κατάκτηση μιας πρωταρχικής σοφίας που επιτρέπει την αρμονία με τον περιβάλλοντα κόσμο .

Λαμβάνοντας αφορμή από τα παραπάνω κείμενα, τεκμηριώσετε με 5.000 λέξεις την άποψή σας σχετικά με το ρόλο της Ορθοδοξίας στη Νέα Εποχή της Παγκοσμιοποίησης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από την ταχύτατη εξέλιξη της Τεχνολογίας και της Επιστήμης , οι οποίες έδωσαν τη δυνατότητα στον άνθρωπο να γίνει μέλος του κόσμου. Η πληροφορία και η γνώση μεταδίδονται ταχύτατα και χωρίς σύνορα. Οι άνθρωποι ζουν σε ένα παγκόσμιο χωριό κι όμως η μοναξιά μεγαλώνει .

Σε αυτές τις σύγχρονες συνθήκες του τεχνολογικού πολιτισμού υπάρχει σοβαρή κρίση αυθεντικότητας του ανθρώπου. Οι θρησκείες οφείλουν να δώσουν απάντηση στο ερώτημα περί ανθρώπου ,η οποία να υπερβαίνει την μηχανιστική

βιολογική περιγραφή , να δώσουν μια πρόταση ζωής στο σημερινό άνθρωπο . Άλλες το επιτυγχάνουν , ενώ άλλες αποτυγχάνουν.

Η ουσιαστική συμβολή του Χριστιανισμού στο σημείο αυτό είναι ότι προσπαθεί να αποκαλύψει στον άνθρωπο το πρόσωπο και να τον εντάξει σε κοινωνία αγάπης.

Εμείς θα προσπαθήσουμε στην εργασία μας , να ερευνήσουμε τις βασικές αλήθειες της Ορθοδοξίας , οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ανακαινιστικά στη σύγχρονη εποχή της Νεωτερικότητας . Για το σκοπό αυτό διακρίνουμε την εργασία μας σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα θα καταγράψουμε τον ορισμό της παγκοσμιοποίησης ,θα περιγράψουμε σύντομα τα χαρακτηριστικά της και θα αναφερθούμε στις δύο τάσεις που έχουν δημιουργηθεί . Στη δεύτερη ενότητα αναπτύσσουμε τις αλήθειες της Ορθόδοξης Εκκλησίας απέναντι στο ζήτημα και στην τρίτη ενότητα αναλύουμε ποιες θέσεις της παγκοσμιοποίησης απορρίπτει η Εκκλησία και ποιες προσλαμβάνει.

Στην σύνοψη καταγράφουμε τα συμπεράσματά μας τα οποία αναδεικνύουν το Ορθόδοξο ήθος απέναντι στην παγκοσμιοποίηση .

I. Παγκοσμιοποίηση

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δίνει τον τυπικό ορισμό . Η Παγκόσμια αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των χωρών μέσω του όγκου και της ποικιλίας διεθνών συναλλαγών αγαθών και υπηρεσιών ,της ελεύθερης ροής κεφαλαίων και της γρήγορης και ευρείας διάχυσης της τεχνολογίας .[1]

Πτυχές της παγκοσμιοποίησης .

- Βιομηχανική παγκοσμιοποίηση – η ενίσχυση και η επέκταση των πολυεθνικών εταιριών .
- Χρηματοπιστωτική παγκοσμιοποίηση – η ανάδυση παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών .
- Πολιτική παγκοσμιοποίηση – η επέκταση των πολιτικών συμφερόντων των δυνατών .

[1] Βικιπαιδεία η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια , « Παγκοσμιοποίηση » , διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο : http:// el.wikipedia.org , (6/2/2008)

- Παγκοσμιοποίηση της πληροφόρησης – αύξηση της ροής της πληροφόρησης μεταξύ γεωγραφικά μακρινών περιοχών CNN , INTERNET
- Πολιτισμική παγκοσμιοποίηση – δημιουργία μιας παγκόσμιας κουλτούρας .

Κοινωνικές τάσεις .

Σε αυτή τη Νέα Εποχή της παγκοσμιοποίησης γεννήθηκαν δύο τάσεις .Αυτή που υποστηρίζει τη Νέα Τάξη Πραγμάτων και αυτή η οποία επικρίνει την παγκοσμιοποίηση.

Οι υποστηρικτές της θεωρούν ότι περισσότερη πολιτική και οικονομική ελευθερία υπό τη μορφή δημοκρατίας είναι αυτοσκοπός ,ο οποίος παράγει ταυτόχρονα και περισσότερο υλικό πλούτο . Πολλοί δείκτες όσον αφορά την υλική ποιότητα ζωής έχουν βελτιωθεί .Τέτοιες σημαντικές βελτιώσεις έχουν επιτευχθεί με την αλματώδη πρόοδο και εξέλιξη της τεχνολογίας και μέσω αυτής όλων των επιστημών ,με τη διευκόλυνση της επικοινωνίας των ανθρώπων σε όλα τα μέρη της γης , με την ενίσχυση της θέσης της γυναίκας και των νέων στην κοινωνία με την καταπολέμηση πολλών ασθενειών και την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού. Γενικά θα λέγαμε ότι η παγκοσμιοποίηση βοήθησε σε μια αλματώδη ανάπτυξη της ανθρωπότητας .

Οι επικριτές της παγκοσμιοποίησης ισχυρίζονται ότι τα αποτελέσματα δεν ήταν τα αναμενόμενα . Διάφορες πτυχές της Νέας Εποχής θεωρούνται ζημιογόνες από πολλές κοινωνικές ομάδες. Ισχυρίζονται ότι η παγκοσμιοποίηση είναι ιμπεριαλιστική ,περιορίζει τις ατομικές ελευθερίες και οδηγεί τον άνθρωπο α-πρόσωπο στη μάζα στον πολτό . Αποσκοπεί στην ομογενοποίηση λαών και πολιτισμών . Στόχος της είναι να μεταβάλει ανθρώπους και κοινωνίες σε έναν άμορφο χυλό . Δεν θέλει πρόσωπα και υπεύθυνους πολίτες ,αλλά απρόσωπο ανθρώπινο κοπάδι που θα το κατευθύνει .[2]

Σε όλο τον πλανήτη διαμορφώνεται μια μειοψηφία οικονομικά δυνατή ,η οποία ασχολείται με την επιδίωξη των δικών της συμφερόντων .Εκατομμύρια ανθρώπων ζουν σε συνθήκες ζωής κάτω από το όριο της φτώχιας. Οι πλούσιες χώρες γίνονται πλουσιότερες και οι φτωχές φτωχότερες λυγίζοντας κάτω από το χάος των εξωτερικών χρεών .Σε πολιτικό επίπεδο υπονομεύονται οι πολιτικοί θεσμοί .Το έγκλημα και η διαφθορά ανθούν και όλο και περισσότεροι νέοι στο κυνήγι της επιτυχίας αναζητούν διέξοδο στη βία και τα ναρκωτικά . Είναι φανερό ότι η παγκοσμιοποίηση δεν είναι μόνο μια οικονομική διαδικασία ,αλλά πρόκειται για

[2] Μον.Αρσενίου Βλιαγκόφτη, «Η Ελληνορθόδοξη ταυτότητα μας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης » διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο : http://www.ooder.gr (4/2/2008)

άμεση ή έμμεση επιβολή ενός συστήματος σκέψης ,που αγνοεί και καταστρέφει τις ιδιαιτερότητες λαών και ανθρώπων ,καταστρέφει αξίες όπως η φιλία, η εντιμότητα ,η εγκράτεια , προβάλλοντας ένα καταναλωτικό πρότυπο με αδιάκοπη την επιδίωξη κέρδους ,υπό την επίδραση του οποίου συχνά συνθλίβονται οι ανθρώπινες σχέσεις.

Και αναρωτιόμαστε εάν παγκόσμια κοινότητα είναι η αναγωγή μας σε απλά << νούμερα >> των οποίων η ύπαρξη ή η ανυπαρξία είναι άνευ σημασίας [3]. Πλήθος κόσμου γύρω μας ,στους δρόμους στην τηλεόραση κι όμως μόνοι . Την μοναξιά ούτε ο πλούτος ούτε η άνεση μπορούν να νικήσουν .

ΙΙ. Καθολικότητα και οικουμενικότητα της Ορθόδοξης Εκκλησίας .

Απέναντι στη φιλαυτία της σύγχρονης παγκοσμιοποίησης τίθεται η χριστιανική πρόταση της καθολικότητας και οικουμενικότητας της Εκκλησίας . Αποφασιστικής σημασίας οι δογματικές αλήθειες του Χριστιανισμού και ειδικότερα η πρόταση της αυταπάρνησης από την Ορθοδοξία , η οποία βγάζει από τον άνθρωπο το << προσωπείο >> τον ξανακάνει << πρόσωπο >> και τον θέτει σε κοινωνία αγάπης .

Στην Ορθόδοξη Χριστιανική αντίληψη ο άνθρωπος δεν είναι άτομο δεν ενεργεί μόνος του και για ίδιον συμφέρον ,αλλά είναι << πρόσωπον >> δηλ. συγκεκριμένη ανθρώπινη παρουσία ,η οποία βρίσκεται σε μια ειδικού τύπου υπαρξιακή κατάσταση[4]. Το κάθε πρόσωπο έχει έναν οικείο τρόπο εμφάνισης με συγκεκριμένα ανεπανάληπτα χαρακτηριστικά τα οποία οδηγούν σε δημιουργία σχέσεων που μπορεί να αναπτύξει με τα υπόλοιπα πρόσωπα . Για την Ορθόδοξη αντίληψη ο άνθρωπος δεν είναι ένα αφηρημένο υπερβατολογικό υποκείμενο και ανεξάρτητο από το χρόνο και το χώρο . << Το πρόσωπο ορίζεται ως αναφορά και σχέση. Το πρωταρχικό νοηματικό περιεχόμενο της λέξης αποκλείει να ερμηνεύσουμε το πρόσωπο ως ατομικότητα καθεαυτήν ,έξω από το χώρο της σχέσης . Δεν πρόκειται για αφηρημένη αναλογία ή σύγκριση ,αλλά για το γεγονός : είναι – έναντι – ενός . Η

---

[3] +Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας , *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία ,* (Αθήνα :Ακρίτας , 2000),σελ.29

[4] Απόσπασμα από τις σημειώσεις κ. Χ. Τερέζη , *Το Βυζάντιο ως Διαχρονική Προοπτική* , (Πάτρα 2006) , σελ.20 , που δόθηκαν στο Διδασκαλείο του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών .

σχέση είναι η ειδοποιός διαφορά του προσώπου , ο ορισμός του προσώπου ,η ριζική διαφοροποίησή του από την έννοια της στατικής ατομικότητας >>[5].

Αυτή τη σχέση πρέπει να υπερβούμε και ως πρόσωπα πλέον να συναντήσουμε τον άλλον . Σημαίνει δηλαδή έξοδο από την μόνωση του ενός , που ξεκινά με αφετηρία την υπέρτατη Κοινωνία. Την άπειρη απρόσιτη μετοχή προσώπων στην ύπαρξη μιας ουσίας. Μονάς εν τριάδι και τριάς εν μονάδι .[6] Σ ΄ αυτήν την μετοχή καλούμαστε να μετέχουμε , όπου τα πρόσωπα διατηρούν τα ιδιάζοντα χαρακτηριστικά Τους σε μια ασύγχυτη ενότητα .

Η φυσική κατάσταση δηλ. του ανθρώπου είναι να ζει σε κοινωνία. Ο Τριαδικός Θεός τον δημιούργησε κατ΄εικόνα Του <<κατ΄ εικόνα εποίησε τον άνθρωπον >>(Γεν. 5:1) με ουσιαστικό χαρακτηριστικό κατά το πρότυπο της Αγίας Τριάδος να αποτελεί <<κοινωνία αγάπης >> και να είναι σε αρμονία με την κτίση .

Για να αποκτήσει όμως δυναμική η Ορθόδοξη πρόταση περί της ενότητας της ανθρωπότητας πρέπει να αναφερθεί στο κατεξοχήν γεγονός .Την ενανθρώπηση του Λόγου ,η οποία αποτελεί αποφασιστική ώθηση προς κοινωνίαν κάθε ανθρώπου με τους άλλους ανθρώπους και ολόκληρο το φυσικό κόσμο. Με το θεμελιώδες αυτό γεγονός αρχίζει η νέα ενσυνείδητη κίνηση ενότητας μέσα στην ανθρώπινη ιστορία.

Η Εκκλησία πραγματώνεται επίσης και μέσω του Αγίου Πνεύματος << εις κοινωνίαν αγάπης >> καταργούμενων όλων των συνόρων .Εκείνο το αρχικό του Αποστόλου Παύλου , ότι μέσα στο σώμα της Εκκλησίας << οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλλην,οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος ,οὐκ ἔνι ἄρσεν καί θῆλυ · πάντες γάρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ >> (Γαλ. 3,28)[7] καθορίζει την καθολικότητα και την οικουμενικότητα Της .

Εκκλησία κατά την ελληνική γλώσσα σημαίνει καλώ τους πάντες σε ενότητα ,σε συμφιλίωση και αδελφικότητα .[8] Στο χώρο Της αισθάνονται οι πάντες ίσοι και αδελφοί χωρίς καμιά διάκριση και ιδιαιτερότητα.

Εκκλησία είναι η κτίσις .Διαπερνά και συγκροτεί όλον τον κόσμο ,αισθητό και νοητό ,όπως και τον άνθρωπο κατά το σώμα και την ψυχή .[9] Έτσι η Εκκλησία είναι

---

[5] Χ.Γιανναρά , *Το πρόσωπο και ο έρως* ,(Αθήνα : Δόμος , 1987) σελ.20

[6] +Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας ,όπ.παρ. , σελ34

[7] Γεωργίου Πατρώνου ,*Ελληνισμός και Χριστιανισμός* , (Αθήνα : Αποστολική Διακονία της Ελλάδος , 2003) σελ. 199

[8] Γεωργίου Πατρώνου ,*Ελληνισμός και Χριστιανισμός* , όπ.παρ.,σελ.199

[9] Νίκου Α. Ματσούκα , *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β* , (Θεσσαλονίκη : Π.Πουρναρά ,2006) σελ.357

σύμβολο τύπος και εικόνα του σύμπαντος κόσμου του ανθρώπου και της ψυχής .Είναι η εικόνα του Θεού ,όπως μας διδάσκει ο Μάξιμος ο Ομολογητής . Αυτό σημαίνει ότι η φυσική της κατάσταση είναι η ενότητα ,η λογικότητα , η κινητικότητα και η κοινωνικότητα. Η Εκκλησία λοιπόν , ως θείο δημιούργημα έχει αυτόν τον ρόλο ως προς την ενότητα . Την ποικιλία των κτιστών πραγμάτων να την εντάσσει στην πραγματική ,φυσική και κοινωνική ενότητα. Πρόκειται για μια ενότητα ,η οποία δεν στηρίζεται στην ισοπέδωση και τη δημιουργία μάζας. Ο πιστός αποτελεί ζωντανό κύτταρο Της ,όπου κάθε πρόσωπο αναπτύσσει τις υπάρχουσες μέσα δυνάμεις του σε αρμονία προς το όλον σε ανάμνησιν της << θείας εικόνος >>. Η καθολικότητα δηλαδή της Εκκλησίας δεν σημαίνει αποκλειστικότητα αλλά περιεκτικότητα .[10]

Αντλεί την καθολικότητά Της από τον ίδιο το Χριστό ,ο οποίος ενσαρκώθηκε και θυσιάστηκε για τη σωτηρία των ανθρώπων . Η δύναμη της καθολικότητάς Της προέρχεται από τη δύναμη που έχει το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας ,το οποίο ενώνει όλους τους πιστούς καθώς το ένα και μοναδικό σώμα και αίμα του Χριστού διαδίδεται σε όλους. Μέσα από τη Θεία Ευχαριστία αποκαλύπτεται η αληθινή καθολικότητα και ενότητα της Εκκλησίας ,αφού το σώμα του Χριστού διασφαλίζει την εσωτερική ενότητα των πιστών .[11]

Σε κάθε Θεία Ευχαριστία οι Χριστιανοί κατανοούν εμπειρικά ότι συναντούν τον Θεό όταν μοιράζονται την ζωή .Κατανοούν ότι η ζωή συμπίπτει με την Αγάπη. Αγάπη στον Θεό σημαίνει αγάπη στον συνάνθρωπο. Ο κόσμος δεν είναι πεδίο διεκδίκησης των εγωκεντρικών ατόμων αλλά το κοινό τραπέζι των τέκνων του Θεού. Την αγάπη την οποία οι Χριστιανοί μοιράζονται κατά την Θεία Ευχαριστία ,την μεταφέρουν έξω από το ναό σε κάθε πτυχή της ζωής τους . [12] Γι αυτό το Ορθόδοξο και ασκητικό ήθος δεν είναι ατομικό ,αλλά εκκλησιαστικό γεγονός. Είναι το κοινωνικό άνοιγμα του προσώπου στην ζωή της κοινότητας ως συνύπαρξη σε σχέση με τα άλλα μέλη του Σώματος του Χριστού .Έτσι ο ασκητικός χαρακτήρας του προσώπου δεν ανάγεται σε μια ηθικού τύπου συνέπεια ,αλλά υποστασιάζεται κατά τρόπο οντολογικό για να του προσδώσει αλήθεια και ζωή. Αυτή η ουσιαστική σχέση με τον ζώντα Θεό διαφοροποιεί την Εκκλησία από κάθε άλλο θρησκειακό σύστημα ή ιδεολογία. << Καινούς δέ οὐρανούς καί γῆν καινήν κατά τό επάγγελμα

[10] +Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας ,όπ.παρ. ,.41

[11] Μ.Μπέζγος,Στ.Πορτελάνος ,Αλ. Καριώτογλου Γ.Μεταλληνός , *Η Ορθόδοξη Εκκλησία σε Ανατολή και Δύση,* (Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο , 2001) σελ.51

[12] Κ. Αγόρας , Στ. Γιαγκάζογλου, π. Ν. Λουδοβίκος και Στ. Φωτίου , *Δόγμα , Πνευματικότητα και ήθος της Ορθοδοξίας ,* (Πάτρα : Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο , 2002)σελ.227

αὐτοῦ προσδοκῶμεν , ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ >>(Β΄ Πέτρου 3:13) . Όποιος πιστεύει στο Χριστό ,που προσέλαβε και ανακαίνισε όλο το ανθρώπινο ,όποιος μετέχει συνειδητά στη θεία λατρεία ,επιστρέφει στην καθημερινότητα για να εκτελέσει το χρέος του.[13]

Για να κατανοήσουμε όμως περισσότερο την σημασία της καθολικότητας της Εκκλησίας στην Ορθόδοξη συνείδηση πρέπει να αναλύσουμε τη σημασία του έργου του Αγίου Πνεύματος. Από την αρχή της δημιουργίας έπνεε << πνεύμα Θεού έπνεε πάνω από το χάος >>(Γεν.1:2) έως ότου διαμορφωθεί σε κόσμο . Το ίδιο συνέχισε να πνέει παντού και μέσα στην Ιστορία. Εμπνέει Προφήτες , Αποστόλους , Μάρτυρες και καθοδηγεί τους ανθρώπους στην πνευματική τους δημιουργία. Εργάζεται για την επίτευξη της ενότητας όλων των όντων . Η αγάπη ,η χαρά , η εγκράτεια , η πραότητα η ειρήνη τα κατεξοχήν δομικά υλικά της αρμονικής συμβίωσης είναι καρποί Του. Ακόμα και στο τέλος εργάζεται για τη νέα συγκέντρωση σε μια άλλου είδους πόλη , ουράνια. Η άνω πόλις είναι δώρο στην ανθρωπότητα .Κι εδώ η συγκέντρωση είναι καθολική. Η επιστροφή είναι οικουμενική

Σε όλη αυτή τη διαδικασία ο άνθρωπος δεν είναι θεατής .Κάθε ένας έχει την προσωπική του ευθύνη .Η οπτική γωνία που οφείλει να βλέπει την ευθύνη του κάθε Χριστιανός είναι η Αγάπη. Με αυτήν υπερβαίνει ο άνθρωπος τα όριά του και επιστρέφει στην ένωση με τον όντως όντα.

Μέσα σε αυτό το κλίμα κινήθηκε και κινείται η Ορθοδοξία , η οποία συμπορεύτηκε με τον οικουμενικό ελληνισμό [14]καθώς για την καταγραφή του χριστιανικού μηνύματος χρησιμοποιήθηκε η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός. Η οικουμενική συνείδηση καλλιεργήθηκε βέβαια με δύναμη από τους τρεις Ιεράρχες και Οικουμενικούς Διδασκάλους , οι οποίοι πραγματοποίησαν σύνθεση της ελληνικής οικουμενικής σκέψης με τη χριστιανική πίστη . Η σάρκωση του Λόγου του Θεού προσέλαβε ολόκληρη την ανθρώπινη φύση και καλεί τους πάντες χωρίς εξαίρεση στη Βασιλεία Του.

Σε κάθε θεία Λειτουργία οι δεήσεις ξεκινούν <<υπέρ του σύμπαντος κόσμου >>[15]για να κορυφωθούν με την προσφορά των Τιμίων Δώρων ,που γίνεται << κατά πάντα και δια πάντα >> , << υπέρ της Οικουμένης >> .

---

[13] +Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας ,όπ.παρ. ,σελ.267
[14] Γεωργίου Πατρώνου ,*Ελληνισμός και Χριστιανισμός* , όπ.παρ.,σελ 212
[15] +Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας ,όπ.παρ. ,σελ 264

Γενικά θα λέγαμε ότι η δυναμική της Ορθοδόξου διδασκαλίας παραμένει το παγκόσμιο όραμα .

III. Εκκλησία και Παγκοσμιοποίηση .

Αυτές είναι μερικές μόνο από τις περιπτώσεις που επισημαίνουν την περιπλοκότητα των νέων σχέσεων που δημιουργούνται κατά την πορεία προς τη Νέα Εποχή. Αποδεικνύουν ότι οι δυνάμεις που στηρίζονται στη λογική και την τεχνική είναι ανεπαρκής για την ικανοποίηση όλων των αιτημάτων του ανθρώπου. Εδώ αποκτά ιδιαίτερη επικαιρότητα η επιταγή της θρησκείας για κάθαρση της καρδιάς ώστε να χρησιμοποιηθεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Τώρα οι θρησκείες καλούνται να προσφέρουν πνευματική αντίσταση και θετική καθοδήγηση ,καθώς η κίνηση αυτή προς μια παγκόσμια ενότητα βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η Εκκλησία δεν είναι δυνατόν να παραμείνει ένα κλειστό ξερό και χωρίς κοινωνικές προεκτάσεις μυστηριακό γεγονός. Δεν πρέπει να εξαντλείται σε έναν τελετουργικό ορίζοντα ,αλλά να αναδεικνύει το περιεχόμενό της μέσα από διαλεκτική σχέση με την εποχή της.. Δεν ιδρύθηκε για να αποκοπεί από την περιβαλλοντική πραγματικότητα ή να την μηδενίσει ,αλλά να πορευτεί μαζί της τηρώντας πάντοτε κριτική στάση απέναντί της.

Το ζητούμενο από την Εκκλησία πάντα θα είναι η πνευματική βοήθεια και αναγέννηση του ανθρώπου. Η Ορθόδοξη Εκκλησία στο διάλογό της με την σύγχρονη Νεωτερικότητα δεν είναι δυνατό να σταθεί απόκοσμη ,κλεισμένη στην εγωπάθεια του εαυτού της , αλλά παγκόσμια σε διαλεκτική σχέση με τον κόσμο και την Ευχαριστία. Δεν αρνείται την Επιστήμη και την Τεχνολογία αφού και οι δυο αποτελούν διανοητικές δραστηριότητες , πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης θετικότατα αξιολογούμενες από την Ορθόδοξη Θεολογία .

Δεν θα μπορούσε να είναι ποτέ εναντίον της ανθρώπινης δημιουργικότητας. Όταν η Επιστήμη και η Τεχνολογία τίθενται στην υπηρεσία του ανθρώπου κι όχι στην υπηρεσία ενός κεφαλαιοκρατικού μοντέλου , η Εκκλησία θα είναι δίπλα τους.

Η έκρηξη του Διαδικτύου και των Μ. Μ. Ε. έφεραν τους ανθρώπους κοντά. Η πληροφορία και η είδηση μεταδίδονται εύκολα και ταχύτατα σε όλο το πλανήτη χωρίς σύνορα . Οι άνθρωποι γίνονται συγκάτοικοι ενός παγκόσμιου χωριού. Τη χρήση τους η Εκκλησία πρέπει να « εκμεταλλευτεί » . Θα τη βοηθήσουν στη μετάδοση της αλήθειάς της . Μπορεί εύκολα και ταχύτατα να απευθύνεται σε πολύ

κόσμο . Να κοινωνεί σε όλο τον κόσμο τις θέσεις της σε πολλά κοινωνικά – θρησκευτικά θέματα που προκύπτουν καθημερινά. Η εξέλιξη της Τεχνολογίας της δίνει τη δυνατότητα να βρίσκεται συνέχεια δίπλα στους ανθρώπους. Χωρίς εγωκεντρισμό και αλαζονεία να στέκεται δίπλα στον άνθρωπο και να τον καθοδηγεί πνευματικά. Να χρησιμοποιεί τις δυνατότητες της Τεχνολογίας ,να είναι δίπλα στον άνθρωπο με μια διαφορετική άποψη περί του βίου του , αντίθετη με την ισχύουσα τεχνοκρατική περί ζωής. Να δέχεται τη διαφορετικότητα και να απευθύνεται σε όλο τον κόσμο , χωρίς διακρίσεις εθνικές ,φυλετικές ή θρησκευτικές . Να ανοιχτεί και να δεχτεί τα μηνύματα της εποχής. Περισσότερο δημοκρατική να ανοίξει την αγκαλιά της σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (αλλοδαπούς , τσιγγάνους , εξαρτημένους ,άτομα με ειδικές ανάγκες , γυναίκες , νέους) . Άλλωστε η Αγιότητα , η Ευχαριστία και το ασκητικό ήθος είναι οι θεμελιώδεις Αρχές της Ορθοδοξίας.

Να βρίσκεται απέναντι στην αλαζονεία ,τον εγωκεντρισμό ,την φιλαυτία ,την φιλαρχία και την υποκρισία. Τα χαρακτηριστικά δηλαδή των δυνατών και μεγάλων κρατών ,αλλά και μονοπωλίων .Οφείλει να στέκεται κριτικά απέναντι σε τεχνολογικά και επιστημονικά επιτεύγματα όπου έρπουν ακραίες παρεμβάσεις και αλαζονικές τάσεις του ανθρώπου.

Να προσλαμβάνει τις θετικές εξελίξεις , αυτές που βοηθούν τον άνθρωπο να ζει με ποιότητα και να απορρίπτει αυτές ,οι οποίες λειτουργούν για κάποιο διαφορετικό στόχο . Η Εκκλησία δεν μπορεί να ανήκει στη λέσχη των δυνατών και των πλουσίων . Δεν πρέπει να στηρίζεται στην άσκηση κοσμικής εξουσίας ,όπως συμβαίνει με τους ισχυρούς της παγκοσμιοποίησης. Αυτή είναι η δύναμη της Ορθοδοξίας . Οφείλει να στέκεται κριτικά απέναντι στην εξαθλίωση με συνεχείς προσπάθειες για δικαιοσύνη και ειρήνη .Να πολεμά εξελίξεις που κρύβουν αλαζονεία και εγωκεντρισμό. Να επιζητά την <<ανθρωπία >> και όχι την <<απανθρωπία >>. Να διαμορφώνει το ήθος ,τη σκέψη και τον χαρακτήρα των ανθρώπων . Να στέκεται απέναντι σε διάφορα αλαζονικά σχήματα και να εμπνέει με το Ορθόδοξο ήθος της ανθρώπους οι οποίοι θα εμφορούνται από ορθή και δίκαιη κρίση ,αγαθή συνείδηση με σεβασμό στην ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπινου προσώπου και λαού για μια ειρηνική οικουμένη .

Η Εκκλησία πάντα ήταν και είναι δίπλα στην Επιστήμη . Μερικές φορές όμως δεν απόφυγε τις υπερβολές και την δαιμονοποίηση της Επιστήμης.

Η Ορθοδοξία όμως πιστεύοντας στην ελευθερία του ανθρώπου που του έχει παραχωρηθεί από το Δημιουργό του , τον βοηθά , παίρνει θέση και απαντά σε

ζητήματα που τον απασχολούν σοβαρά π.χ. μεταμοσχεύσεις , αμβλώσεις , δωρεά οργάνων . Πορεύεται μαζί με την Επιστήμη και τις ανακαλύψεις της , αλλά πρέπει να στέκεται κριτικά σε ενέργειές της , που κρύβουν αλαζονεία και εγωκεντρισμό. Να στηρίζει τον άνθρωπο και να τον οδηγεί στα μεγάλα διλλήματα , που εμφανίζονται στη ζωή του.

ΣΥΝΟΨΗ

Η Νέα Εποχή είναι μια διαδικασία σε εξέλιξη , η οποία ανοίγει για την ανθρωπότητα δυνατότητες με απροσδόκητες προοπτικές .Παράλληλα όμως συνεπιφέρει ανακατατάξεις με αρνητικά αποτελέσματα. Η παρουσία της Εκκλησίας οφείλει να είναι αδιάκοπα προφητική και κριτική.

Το μεγάλο ζητούμενο για την Εκκλησία θα παραμείνει η πνευματική αναγέννηση του ανθρώπου . Να διαμορφώνει προσωπικότητες που με τη συνέπεια του βίου τους θα ενισχύουν τις άμυνες της κοινωνίας.

Στην εποχή μας αναγκαίο είναι η Εκκλησία να καλλιεργεί ανθρώπους με όραμα ,αντοχή αγάπη πέρα και μακριά από τον εγωκεντρισμό – ατομικό ,φυλετικό ή εθνικό ,την αλαζονεία την υποκρισία και την μανία της εξουσίας.

Το Ορθόδοξο ήθος με την αίσθηση της οικουμενικότητας που καλλιεργεί συμβάλλει στην προσέγγιση των ανθρώπων ,αλλά και αναγγέλλει την παγκόσμια κοινωνία αγάπης. Στη θέση της Παγκοσμιοποίησης που μετατρέπει λαούς και ανθρώπους σε πολτό χρήσιμο για τους σκοπούς μιας ολιγαρχίας ,το Ορθόδοξο βίωμα προτείνει και καλεί σε προσπάθεια για κοινωνία αγάπης. Εμπνέει τον άνθρωπο να δρα δημιουργικά στο τοπικό γίγνεσθαι με προοπτική το παγκόσμιο ,με προσανατολισμό και σκοπό ζωής το Άπειρο – τον Θεό της Αγάπης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγόρας ,Κ., Γιαγκάζογλου, Στ., π. Ν. Λουδοβίκος και Φωτίου , Στ., *Δόγμα , Πνευματικότητα και ήθος της Ορθοδοξίας ,* (Πάτρα : Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο , 2002)

2. +Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας , *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία ,* (Αθήνα :Ακρίτας , 2000)

3. Βικιπαιδεία η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια , « Παγκοσμιοποίηση » , διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο : http:// el.wikipedia.org (6/2/2008)

4. Γιανναράς , Χ., *Το πρόσωπο και ο έρως ,*(Αθήνα : Δόμος , 1987)

5. *Η Αγία Γραφή* . Μτφρ. Ελληνική Βιβλική Εταιρία . Αθήνα

6. Μον.Αρσενίου Βλιαγκόφτη, «Η Ελληνορθόδοξη ταυτότητα μας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης » διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο : http://www.ooder.gr (4/2/2008)

7. Μπέζγος, Μ., Πορτελάνος,Στ., Καριώτογλου,Αλ., Μεταλληνός,Γ., *Η Ορθόδοξη Εκκλησία σε Ανατολή και Δύση ,* (Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο , 2001

8. Πατρώνου , Γεωργίου *Ελληνισμός και Χριστιανισμός* , (Αθήνα : Αποστολική Διακονία της Ελλάδος , 2003)

9. Τερέζη , Χ., Απόσπασμα από τις σημειώσεις « Το Βυζάντιο ως Διαχρονική Προοπτική » , (Πάτρα Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο , 2006)